

Riksdagens protokoll

1994/95:63

Tisdagen den 21 februari

Kl. 14.00 – 15.10

Protokoll
1994/95:63

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 14 februari.

2 § Avsägelse

Talmannen meddelade att statsrådet *Jan Nygren* (s) avsagt sig uppdraget att vara ledamot i krigsdelegationen.

Kammaren biföll denna avsägelse.

3 § Anmälan om kompletteringsval till krigsdelegationen

Talmannen meddelade att Socialdemokratiska riksdagsgruppen på grund av uppkommen vakans anmält Kjell Nordström som ledamot i krigsdelegationen efter statsrådet Jan Nygren.

Talmannen förklarade vald till

ledamot i krigsdelegationen
Kjell Nordström (s)

4 § Meddelande om svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 1994/95:55

Till riksdagen

Beträffande interpellation 1994/95:55 av Sven Bergström, "Nedläggningar av kriminalvårdsanstalter", får jag meddela att jag inte kan besvara denna inom föreskrivna fyra veckor på grund av utlandsresor.

5 § Svar på fråga 1994/95:289 om betygsriterier

Anf. 1 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s)

Fru talman! Britt-Marie Danestig-Olofsson har frågat mig om det kommer att skapas förordningsmässig klarhet kring framtagandet av betygsriterier. Svaret är ja. Låt mig kort redovisa min syn på frågan.

Ändringar i grundskoleförordningen bereds för närvarande inom regeringskansliet med anledning av riksdagens beslut om betygen i grundskolan. Utgångspunkten för det arbetet är givetvis riksdagens betygsbeslut i december 1994. Där har riksdagen – på regeringens förslag – ånyo slagit fast att utvecklingssamtalen skall vara den viktigaste formen för kontakter mellan skolan och hemmet. Ett utvecklat samarbete mellan skola och hem är mycket betydelsefullt både vad gäller elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling. Sådana återkommande samtal är skolans viktigaste instrument för att informera och informeras om elevens utveckling. Utvecklingssamtalen skall ha sin utgångspunkt i skolans ansvar för elevens utveckling. I de fall eleven har svårigheter bör utvecklingssamtalet kunna mynna ut i en överenskommelse om lämpliga åtgärder. För den förälder som önskar skriftlig information kan det vara naturligt att skolan skriftligt redovisar vad man är överens om vid ett sådant samtal.

Däremot skall den eventuella skriftliga informationen inte ha karaktären av betyg. Detta framgår klart av både regeringens förslag och riksdagens beslut. Min ambition är att det också klart skall framgå av grundskoleförordningen att den skriftliga information som en lärare lämnar som komplement till utvecklingssamtalen inte får ha karaktären av betyg. Betyg skall ges först fr.o.m. årskurs 8, och det är Skolverket som kommer att fastställa de nationella betygsriterier som behövs för betygssättningen.

Anf. 2 BRITT-MARIE DANESTIG-OLOFSSON (v)

Fru talman! Jag tackar skolministern för svaret på min fråga. Jag är tillfreds med att skolministern så starkt betonar vikten av utvecklingssamtalet som källa för information. Jag är också tillfreds med just betoningen av hur viktigt samtalet mellan elever, föräldrar och lärare är när det gäller elevens totala skolsituation.

Eftersom normer skapas snabbt, bl.a. inom skolan, vill jag veta när skolministern anser att arbetet med de nödvändiga förändringarna av grundskoleförordningen – med anledning av beslutet om ett nytt betygssystem – kan vara slutfört. Det är en fråga.

Jag tror att jag kan tolka skolministern så att hon anser det principiellt felaktigt att skolans personal arbetar med att ta fram betygsriterier för årskurserna 1–7. Om så är fallet kan detta lätt få en styrande

effekt på utvecklingssamtalen. Lärarna kommer kanske att uttrycka sig i termer som godkänd, icke godkänd, mycket väl godkänd osv.

Prot. 1994/95:63
21 februari

Anf. 3 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s)

Fru talman! Det är viktigt att man ute på skolorna arbetar med att ta fram lokala målsättningar. När det gäller elevens kunskapsutveckling tror jag att det är bra att man försöker fastställa målsättningar både för olika årskurser och för olika moment i undervisningen.

I arbetet med att fastställa sådana målsättningar är det viktigt att bryta ner kursplanerna till lokala kunskapsmål. Det är också viktigt att elever och föräldrar är delaktiga i det arbetet. Sådana målsättningar för kunskapsutveckling kan vara ett bra stöd när det gäller bedömningen av hur det går för eleven i förhållande till de krav som ställs i kursplanerna och när det gäller att bedöma eventuella särskilda insatser.

Som jag sade i mitt svar bereds frågan om grundskoleförordningen just nu inom regeringskansliet. Regeringen har planer på att fatta beslut i frågan inom kort.

Anf. 4 BRITT-MARIE DANESTIG-OLOFSSON (v)

Fru talman! Jag tolkar skolministern så att inom kort betyder före den här terminens slut. Det känns tillfredsställande.

Jag delar skolministerns uppfattning att det är viktigt att den här diskussionen förs ute på skolorna, att man gör den här nedbrytningen och att man verkligen pratar om och formulerar olika kunskapsmål.

För mig är det ändå principiellt viktigt att det därifrån är ett steg till att man börjar formulera kriterier för betyg. Jag tror att skolministern delar min uppfattning att det då kommer in någonting annat som kan få en styrande effekt som jag tror att varken skolministern eller jag vill ha när det gäller utvecklingen av skolan.

Det är viktigt att det i den här förordningen klart framgår hur man skall tolka och förstå regeringens och departementets vilja.

Tack!

Anf. 5 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s)

Fru talman! Jag tror att jag och Britt-Marie Danestig-Olofsson har en gemensam grundsyn när det gäller den här frågan.

Det viktiga arbetet med att kontinuerligt följa varje elevs kunskapsutveckling får inte förväxlas med det arbete som skall ske först i fråga om årskurs 8 när det gäller betygssättning och utvärdering.

Förordningar skall vara tydliga, men man måste inse att vi som politiker måste vara ute och diskutera de argument som ligger bakom den här typen av förordningar.

Anf. 6 BRITT-MARIE DANESTIG-OLOFSSON (v)

Fru talman! Jag tackar återigen skolministern.

Bakgrunden till att jag initierade den här frågan är att jag har haft kontakt med föräldrar och skolpersonal på ett antal skolor. Bara det tycker jag inger hopp om att frågorna diskuteras och skapar ett stort engagemang hos både föräldrar och personal.

Tack så mycket!

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på fråga 1994/95:299 om handelsunion mellan Turkiet och EU

Anf. 7 Utrikesminister LENA HJELM-WALLÉN (s)

Fru talman! Ragnhild Pohanka har frågat mig om Sverige har krävt att Turkiet skall uppfylla krav på demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna inför deltagande i en tullunion med EU.

Svaret på frågan är att Sverige i de diskussioner som förts inom EU konsekvent har understrukt att en tullunionsöverenskommelse måste kombineras med en kritisk dialog med Turkiet om den bristande respekten för de mänskliga rättigheterna i landet. Efter de uppseendeväckande fängelsedomar som avkunnats mot flera turkiska parlamentarer i december har denna linje vunnit alltmer gehör inom EU.

Det är min övertygelse att vi bäst påverkar Turkiet genom att bidra till landets ekonomiska och sociala utveckling och genom att använda varje tillfälle att övertyga och övertala den turkiska regeringen att leva upp till sina åtaganden som medlem av Europarådet och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, OSSE. I båda dessa strävanden blir tullunionen ett värdefullt instrument.

Jag känner djup oro över den bristande respekten för politiska fri- och rättigheter i Turkiet. I förra veckan hade jag tillfälle att ingående diskutera detta med den turkiske utrikesministern Karayalcin, då denne besökte Stockholm. Jag framförde att det i Sveriges stöd för tullunionsöverenskommelsen ligger en klar förväntan om att Turkiet skall uppfylla sina internationella åtaganden när det gäller mänskliga rättigheter. Jag underströk vidare att ett fortsatt turkiskt närmande till Europa förutsätter framsteg på detta område.

Från svenskt håll har vi verkat för att EU:s ordförandeland vid mötet med Turkiet i associationsrådet den 6 mars skall klargöra medlemsstaternas synsätt i dessa frågor. Vi förväntar oss ett kraftfullt agerande från EU:s sida vid detta möte.

Slutligen vill jag tillägga att regeringen i alla kontakter med den turkiska regeringen, liksom regelbundet i internationella organ såsom OSSE och Europarådet, tar upp den bristande respekten för mänskliga rättigheter i Turkiet för att påskynda förändringar som står i samklang med hur medborgare behandlas i länder som deltar i det europeiska samarbetet.

Anf. 8 RAGNHILD POHANKA (mp)

Fru talman! Jag får tacka ministern för svaret. Det gick helt i linje med min inställning och mina tankar. Jag är därför väldigt glad för svaret.

Nu har det tyvärr i massmedierna framkommit en annan bild, vilket jag inte vill lasta ministern för. Man ansåg att det var bättre att ha Tur-

kiet innanför än utanför. Nu har jag fått höra att det inte är Sveriges avsikt att handla på det viset.

Det tycker jag är väldigt viktigt. Jag har lyssnat till vad som sagts sedan 1980, dvs. 15,16 år. Man säger hela tiden att man håller på med en demokratisering och kommer att öka demokratin. Tortyr förekommer, men det är utbildade poliser som utför den, osv. När jag träffade utrikesministern sade han ungefär samma sak igen. Han tyckte det var dåligt, men man skulle påbörja arbetet.

Det är också på gång, eller man har åtminstone talat om det, att utesluta Turkiet ur Europarådet. I det fallet har jag ingen åsikt. Turkiet har skrivit under tortyrkonventionen från den 2 februari 1989. Men det har förekommit i stort sett lika mycket tortyr om inte ännu mer sedan dess.

Sedan till flyktingfrågan. En hel del flyktingar, kanske de allra flesta, har de senaste åren varit kurder. Men det finns också andra förtryckta grupper i Turkiet. Detta gäller inte ministrernas område. Men man kunde tänka sig ett tillfälligt utvisningsstopp medan det pågår krig. Enligt hur man definierar krig är det ju ett krig som pågår i östra Turkiet. De fängslade kurdiska parlamentarikerna utgör enbart toppen på isberget.

Kan vi göra någonting mer i Sverige? Finns det någonting ytterligare som Sverige kan göra? Jag vet att vi har agerat starkt i Europarådet från Sveriges sida. Men detta är så uppenbart. Finns det någonting mer vi kan göra?

Anf. 9 Utrikesminister LENA HJELM-WALLÉN (s)

Fru talman! I alla sammanhang när vi ser att det brister i mänskliga rättigheter i ett land måste vi bestämma oss för om vi bäst påverkar genom isolering eller om vi tror på styrkan i argumenteringen för mänskliga rättigheter och alltså väljer att hitta forum där vi faktiskt kan föra fram vår syn och få till stånd ett samtal med dem som kan vidta en förändring. Min linje visavi Turkiet är den senare.

Det är bra att vi har gemensamma forum där Turkiet är med och att vi därmed i dessa kan ta upp en diskussion om mänskliga rättigheter. Det är vad t.ex. jag själv har gjort i Europarådets ministerråd. Det är det som sker inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa. Det är också så som jag menar att man skall använda att det nu planeras en tullunion mellan EU och Turkiet.

Detta är naturligtvis en process. Vi kan med beklagande se att den har gått långsamt. Det har ibland också tagits många steg tillbaka i Turkiet. Men det finns också en del tecken som tyder på att det i alla fall finns partier som önskar en utveckling i Turkiet mot mera av demokrati. Det är de krafterna som vi måste stödja.

Anf. 10 RAGNHILD POHANKA (mp)

Fru talman! Jag håller helt med om att man skall tala med människor. Det är en annan sak att ta med Turkiet i en tullunion.

När vi slutar att tala med varandra kan vi inte komma vidare. Då minskar förtroendet, och Turkiet kanske ännu mindre bryr sig om vad

vi deklarerar officiellt när vi inte talar med dem. Det tycker jag att vi skall göra. Men samtidigt måste man se vilken taktik de använder.

De skriver hela tiden att det pågår en process. De säger hela tiden att demokratiseringen pågår. Sedan ser man för ett par veckor sedan att 27 personer skjutits i Diyarbakir. Det är bara gerillamän, säger man, vilket ju inte är "bara".

Jag försvarar inte helt PKK. Det har också gjort stora övergrepp. Men myndigheterna har ett ännu större ansvar. De sanktionerar förföljelse, tortyr och dödande genom att inte göra någonting åt det. Amnesty kräver att man skall avskeda de poliser som använder tortyr. Det är ett krav som Amnesty ställer.

Jag vet inte om man på det sättet kan gå in i ett lands inre angelägenheter. Men man kan förvänta sig att det skall ta slut. Vi har ju krav också på andra länder.

Anf. 11 Utrikesminister LENA HJELM-WALLÉN (s)

Fru talman! Jag delar Ragnhild Pohankas åsikt om att man har rätt att ställa särskilt tydliga krav på ett lands myndigheter, i synnerhet ett land som tillhör Europarådet, för att bara nämna någon av de organisationer som vi nu talar om.

Om vi ser till verkligheten kan vi också vara överens om att det som pågår är ett överväld från såväl den turkiska regeringen som PKK, som utför terroråd. Det viktigaste är att man kommer till en förhandling. Dess värre saknas förhandlingsviljan från båda parter. Här tror jag omvärlden skall göra vad den kan för att trycka på.

Jag menar att tullunionsfrågan kan användas i sammanhanget. Vi skall alltså inte se frågan om en tullunion som bara en fråga som handlar om det kommersiella. Den är också kopplad till att ge oss ytterligare en plattform för att diskutera om mänskliga rättigheter.

Anf. 12 RAGNHILD POHANKA (mp)

Fru talman! Om vi lyckas att se till att det händer någonting i Turkiet är det självklart att man kan ta upp frågan till en ny prövning. Men som läget är i dag önskar vi väl inte att bli för nära sammankopplade med Turkiet och hur det behandlar sitt folk.

När Saddam Hussein förstörde 4 000 byar i Irak hände inte heller så mycket i omvärlden. Det var Kuwait-frågan som sedan gjorde att man ingrep. Det är fråga om minst 2 000 byar i Turkiet, och omvärlden reagerar ändå väldigt litet.

Anf. 13 Utrikesminister LENA HJELM-WALLÉN (s)

Fru talman! Eftersom jag är något osäker om Ragnhild Pohanka kan ha missförstått mig vill jag gärna säga att jag har samma åsikt som andra länder inom EU. Det är bra med en tullunion, men inte bara av de kommersiella skälen, utan för att vi också skall få tillfälle att föra en dialog om mänskliga rättigheter.

Jag är alltså beredd att säga ja till en tullunion när den dagen kommer. Vi är nu inne i en förhandlingsprocess.

7 § Svar på frågorna 1994/95:300 och 302 om militärt utbyte med andra länder m.m.

Svar på frågor

Anf. 14 Försvarsminister THAGE G PETERSON (s)

Fru talman! Yvonne Ruwaida har frågat mig om jag avser att verka för ett fortsatt utbyte mellan den svenska och den pakistanska försvarsmakten. Yvonne Ruwaida har också frågat mig om jag avser att se till att det sker en skärpning av praxis när det gäller svenskt militärt utbyte med andra länder.

Jag besvarar de båda frågorna i ett sammanhang.

Inom Försvarsdepartementet pågår ett arbete med att se över det internationella samarbetet inom departementets olika verksamhetsområden.

När den översynen är klar är det min avsikt att göra en prioritering av angelägenhetsgraden i fråga om de internationella kontakterna. Innan detta översynsarbete är klart vill jag inte svara på frågor om enskilda länder.

Anf. 15 YVONNE RUWAIDA (mp)

Fru talman! Jag får tacka för svaret. Det gläder mig att det pågår en översyn.

I försvarsministerns svar säger han att han avser att göra en prioritering av angelägenhetsgraden i fråga om de internationella kontakterna. Den fråga som jag tycker att man bör ställa sig är: Vilken typ av militärt utbyte är lämplig, och med vilka länder är militärt utbyte lämpligt? Jag skall ge några exempel på militärt utbyte som jag inte tycker är lämpligt.

Bl.a. planerades 1991, enligt ett dokument på Försvarsdepartementet, att en armédelegation från Pakistan under en jägarövning med Norrlands jägarbataljon skulle få tillfälle att studera strid i fjällterräng. Sverige har även skickat officerare på utbildning till Nepal för att träna med de berömda gurkhasoldaterna. Resan var ett stipendium som delades ut av arméchef Åke Sagrén. Detta hände 1992.

Detta är exempel på militära utbyten som jag inte tycker är lämpliga. När det gäller Pakistan bör det också påpekas att det där förekommer grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna. De soldater som begår kränkningar eller övergrepp mot civilbefolkningen straffas inte. Sverige medlar ju inte heller i den konflikten eftersom Indien anser att det är en inbördesfråga.

Jag vill ha svar på vilka regler som skall gälla för militärt utbyte. Vilken praxis skall vi ha? Kommer försvarsministern att acceptera liknande former av militärt utbyte?

Anf. 16 Försvarsminister THAGE G PETERSON (s)

Fru talman! Jag förstår Yvonne Ruwaidas frågor, och jag respekterar dem. Jag har också ställt många frågor själv. Det är en av orsakerna

till att vi nu gör ett översynsarbete. När det är klart och jag får se i vilken omfattning vi har internationella kontakter och på vilka nivåer vi har dessa kontakter inom hela Försvarsdepartementets område är det min avsikt, som jag har sagt i frågesvaret, att göra en prioritering.

Det är också min avsikt att väga in alla de synpunkter som kan finnas mot kontakterna med olika länder. Yvonne Ruwaida har nu gett mig synpunkter på ett land. Jag är medveten om att Yvonne Ruwaida kommer att återkomma med sina frågor här i riksdagen när översynsarbetet är klart. Då skall jag också svara på dem.

Anf. 17 YVONNE RUWAIDA (mp)

Fru talman! Låt mig tacka för svaret. Jag hoppas verkligen att försvarsministern kommer att ta del av mina synpunkter i sitt arbete. Som försvarsministern sade, kommer jag förmodligen att återkomma när översynsarbetet är färdigt.

Jag vill bara påpeka en sak. Jag tycker att man även skall titta på vad Utrikesdepartementet gör. Vi måste se vad man gör på olika sidor. Det får inte bli så att Försvarsdepartementet tittar på det rent militära och inte ser hur Sverige agerar i t.ex. biståndsfrågor eller hur Lena Hjelm-Wallén agerar utrikespolitiskt. Det hör faktiskt ihop med den typ av militärt utbyte som vi vill ha.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på fråga 1994/95:277 om förskrivningen av läkemedel

Anf. 18 Socialminister INGELA THALÉN (s)

Fru talman! Birgit Henriksson har frågat mig vad jag avser att vidta för åtgärder för att få en uppfattning av och kunna förhindra överförskrivningar av läkemedel.

Bakgrunden till frågan är rapporter från bl.a. poliser, socialarbetare och sjukhus om att ett omfattande missbruk bland ungdomar håller på att sprida sig. Missbruket består bl.a. i att man blandar sömnmedel med alkohol. Jag delar Birgit Henrikssons oro vad gäller dessa rapporter.

Ansaret för att minska möjligheterna för ungdomar att få tillgång till bl.a. sömnmedel vilar på många.

Hur dessa preparat kommer i ungdomars händer är inte alltid till alla delar klarlagt, men vissa vägar är kända. Receptförfalskningar, besök hos flera läkare som på "falska" symtombeskrivningar skriver ut måttliga mängder, läkare som förskriver större doser än vad som är medicinskt motiverat, köp av dessa läkemedel i länder där de är mer lättillgängliga än i Sverige och tillgrepp av föräldrars eller andra närstående läkemedel är vägar som nämnts.

Läkarkåren har ett ansvar att följa de riktlinjer om återhållsam förskrivning av denna läkemedelsgrupp som Socialstyrelsens Allmänna råd och Läkemedelsverkets rekommendationer anger. Riktlinjerna tydliggörs för övrigt också i de s.k. FASS-texterna till dessa läkemedel. Även läkemedelskommittéernas rekommendationer går i samma rikt-

ning. Att granska och klandra felaktiga förskrivningar är en viktig tillsynsuppgift för Socialstyrelsen, som också utreder dessa frågor. Det leder ibland till att läkare efter Socialstyrelsens yrkande förlorar sin förskrivningsrätt för denna läkemedelsgrupp och i enstaka fall t.o.m. till att legitimationen återkallas.

Socialstyrelsen har också informerat mig om att ett samarbete pågår mellan Läkarförbundet och Socialstyrelsen för att finna nya och mer effektiva lösningar på frågan om läkare som utan medicinsk grund förskriver narkotiska preparat.

Det ligger också ett stort ansvar hos föräldrar och andra, som fått ångestdämpande och sömnförstärkande medel utskrivna till sig, att förhindra att medlen kommer i händerna på obehöriga.

Vad gäller receptförfalskningar kommer de förhoppningsvis att minska när Läkemedelsverket inom kort fastställer en s.k. säkerhetsblankett för denna grupp av läkemedel.

Jag är också mycket oroad över att alkoholbruket tycks öka långt ner i åldrarna. Jag är oroad över att blandmissbruket verkar bli allt vanligare.

Denna negativa utveckling måste brytas. Regeringen har tagit initiativ för att initiera kommunala alkoholpolitiska handlingsprogram som direkt syftar till att förhindra alkohol- och drogmissbruk hos ungdomar.

För innevarande budgetår har 75 miljoner kronor anslagits för olika alkohol- och drogpolitiska åtgärder.

Vi måste alla engagera oss i frågor kring ungdomars alkohol- och drogmissbruk. När socialförsäkringsminister Anna Hedborg och jag själv reser runt i kommunerna tar vi numera med oss ett informationsmaterial om ungdomars alkohol- och drogmissbruk med exempel på åtgärder mot missbruket. Vi begär en stunds överläggningar med de ansvariga i kommunen för att diskutera vad som kan göras för att hejda uppgången av ungdomars alkoholkonsumtion och missbruk. Att aktivt delta i debatten om alkohol- och drogmissbruk är något som jag rekommenderar alla att göra.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på fråga 1994/95:295 om Arlandabanan

Anf. 19 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s)

Fru talman! Krister Örnfjäder har frågat mig hur långt man kommit från regeringens sida i beredningen av ärendet gällande Arlandabanan.

Bakgrunden till frågan är att regeringen den 22 december 1994 beslutade att tillkalla en förhandlingsman med uppdrag att föreslå överenskommelser om en samordning och integrering av trafiken på Arlandabanan med trafiken på statens spåranläggning.

Förhandlingsmannen överlämnade fredagen den 17 februari 1995, alltså i fredags, förhandlingsresultatet till regeringen. Resultatet av förhandlingarna är en överenskommelse mellan Arlandabane-konsortiet

och staten samt avsiktsförklaringar från SJ, SL och Tåg i Mälardalen AB. Allt i syfte att göra det möjligt att åstadkomma en samordnad och integrerad tågtrafik på Arlandabanan och i Mälardalsregionen.

Min bedömning är att det nu finns möjlighet att åstadkomma en samlad och långsiktigt hållbar tågtrafikuppgörelse för Storstockholms- och Mälardalsregionerna. Järnvägstrafiken, såväl regionalt som inter-regionalt, kan samordnas och integreras med trafiken på Arlandabanan. Detta ger förutsättningar för en stabil och långsiktig utveckling av tågtrafiksystemet i hela regionen.

Förhandlingsmannens förslag till överenskommelse mellan parterna skall nu skyndsamt granskas av berörda departement och beredas inom regeringen.

Anf. 20 KRISTER ÖRNFJÄDER (s)

Fru talman! Jag vill börja med att tacka kommunikationsministern för svaret.

När den borgerliga regeringen beslutade att skriva avtal med Arlanda Linkkonsortiet innehöll avtalet många delar som var direkt dåliga för både resenärer och för samhället i dess helhet.

När vi nu kan se förhandlingsresultatet tycker jag att kommunikationsministern och regeringens förhandlare har lyckats mycket bra med detta dåliga avtal som utgångspunkt.

För mig som bor utanför storstadsområdet och många gånger är hänvisad till tågtrafik när jag har behov av att ta mig till Arlanda är det en nödvändighet att kunna göra det på bästa möjliga sätt. Detta är till fördel både för tågtrafiken och för flygtrafiken i dess helhet.

Med hänsyn till det resultat som redan uppnåtts hoppas, och tror, jag att det som nu skall hända kommer att ske på ett lika positivt sätt som när det gäller det som redan är gjort.

Avslutningsvis vill jag gratulera till uppnådda resultat och samtidigt tacka för svaret.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på fråga 1994/95:297 om EU:s infrastrukturprogram

Anf. 21 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s)

Fru talman! Sven Bergström har frågat mig om jag är beredd att ta med exempelvis Botniabanan och Atlantbanan på listan över projekt som kan få del av EU:s infrastrukturprogram.

Bakgrunden till frågan är att EU har presenterat en lista med 14 prioriterade infrastrukturprojekt där bl.a. Öresundsbron och den nordiska triangeln ingår.

Av Maastrichtfördraget framgår att EU skall bidra till upprättandet av och utvecklingen av alleuropeiska nät vad gäller infrastruktur inom bl.a. transporter. För att förverkliga detta skall EU bl.a. stödja satsningar på projekt av gemensamt intresse och ställa upp riktlinjer, priorite-

ringar m.m. för de åtgärder som förutses för de alleuropeiska nätverken.

Som nybliven medlem i EU har arbetet med att definiera vilka delar av den svenska transportinfrastrukturen som skall ingå i det transeuropeiska nätverket just påbörjats. En svensk utgångspunkt är att de svenska delarna av nätverket dels skall omfatta hela landet, dels skall vara vägar, järnvägar m.m. av gemensamt intresse för EU.

För att snabbt få i gång utbyggnaden av de mest angelägna projekten i det transeuropeiska nätverket har en lista på 14 projekt tagits fram i EU. Genom ett gemensamt agerande från Sverige, Norge och Finland har vi lyckats få med den nordiska triangeln som ett av de 14 projekten. Den nordiska triangeln skall binda ihop Helsingfors, Stockholm, Oslo och Köpenhamn med goda kommunikationer.

Mina ansträngningar koncentreras nu på kort sikt på att komplettera och fördjupa argumentationen kring nödvändigheten av EU:s stöd i detta projekt och i Öresundsförbindelsen. Andra projekt kommer, i den mån de kommer att ingå i det transeuropeiska nätverket, att behandlas i enlighet med de riktlinjer för utvecklingen av det transeuropeiska nätverket som för närvarande behandlas av det europeiska parlamentet och ministerrådet.

Anf. 22 SVEN BERGSTRÖM (c)

Fru talman! Jag ber att få tacka kommunikationsministern för svaret. Jag tycker dock att svaret innehållsligt i huvudsak var tunt.

Jag noterar att Ines Uusmann när det gäller infrastruktursatsningar understryker att det skall vara projekt av intresse för ett alleuropeiskt nät. Det måste rimligen betyda att man inte ensidigt stirrar sig blind på t.ex. Västeuropa och EU-länderna i första hand.

I slutet av svaret säger Ines Uusmann: "Andra projekt kommer, i den mån de kommer att ingå i det transeuropeiska nätverket, att behandlas i enlighet med de riktlinjer för utvecklingen av det transeuropeiska nätverket som för närvarande behandlas av det europeiska parlamentet och ministerrådet."

Men har inte kommunikationsministern och Sveriges regering egna synpunkter och argument i frågan? Här säger kommunikationsministern "i den mån de kommer att ingå", men det finns väl här utrymme för att starkt argumentera för något som man tror på. Jag menar att det borde vara en självklarhet att det skall finnas något slags balans i de projekt som vi från svensk sida för fram.

Hur kan det alltså komma sig att det bara är projekt med tyngdpunkten på södra Sverige som är listade här?

Risken är stor, menar jag, att en sådan här prioritering förstärker de stora regionala skillnader som funnits, och som fortfarande finns, i Sverige när det gäller synen på EU. Ju längre norrut man kommer, desto mera kritisk blir ju opinionen.

Om EU:s strukturfonder på detta sätt förstärker regionala obalanser är jag rädd för att de obalanser som finns i vår syn på EU också förstärks. Jag tror att det vore olyckligt för landet, inte minst när vi går in för parlamentsval till EU och EU:s regeringskonferens 1996.

Prot. 1994/95:63
21 februari

Svar på frågor

Anf. 23 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s)

Fru talman! Det är bra att jag får en chans att svara här. Jag tror nämligen att det råder ett missförstånd när det gäller det transeuropeiska nätverket i dess helhet samt de förslag som nu finns på den prioriterade listan.

Av de projekt som den s.k. Christophersengruppen tog fram handlade det vid det aktuella tillfället om 14 projekt. Däri fanns två projekt som berörde Sverige: Öresundsbron och den nordiska triangeln – projekt som skulle finansieras inom de närmaste två åren, enligt den prioriterade listan i Christophersengruppen.

Vidare fortsätter man arbetet med det transeuropeiska nätverket – som ett resultat av toppmötet i Essen i december förra året. Nu avser man att ta fram projekt som skall finansieras från 1995 t.o.m. 1999. I det arbetet deltar vi.

Jag talar i svaret om projekt som i någon mån kommer att ingå i det transeuropeiska nätverket. Självklart kommer den svenska uppfattningen att redovisas. Vi ingår ju nu som medlemmar i EU och har naturligtvis samma syn som andra länder har – våra projekt skall alltså ingå här. Ingen annan avgör vilka projekt som skall föras fram eller inte. Därmed inte sagt att vi från svensk sida har avgjort vilka projekt som kommer att föras fram i nästa omgång. Den diskussionen och den beredningen pågår under våren och sommaren.

Anf. 24 SVEN BERGSTRÖM (c)

Fru talman! För att göra en välvillig tolkning vill jag säga att man kan hoppas att Ines Uusmann är beredd att i fortsättningen prioritera också projekt i andra delar av landet. Svaret är emellertid litet kryptisk på den punkten i den meningen att det här på något sätt skulle finnas med i Christophersengruppens arbete. Man kan ju slås av misstanken att det rent av är så att infrastrukturpengar från EU skall bli en räddningsplanka för det Öresundsbroprojekt som nu – det blir ju allt tydligare – inte visar sig hålla vare sig företagsekonomiskt eller miljömässigt.

De kalkyler som har gjorts för Öresundsbroprojektet bygger på helt andra räntenivåer än de som i dag står till buds. Tydligen är detta ett projekt som med regeringens goda minne till varje pris skall genomföras.

Citytunneln i Malmö ingår plötsligt, såvitt jag förstår, i Öresundsbroprojektet. Då är det väl ännu mer uppenbart att det inte finns några seriösa kalkyler som tyder på att projektet från ekonomisk synpunkt skulle vara rimligt.

Menar Ines Uusmann att man i alla fall skall fullfölja dessa projekt med infrastrukturpengar från EU, trots att det egentligen inte är vare sig lönsamt eller riktigt?

Anf. 25 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s)

Fru talman! Öresundsbroprojektet ingår i Christophersengruppens prioriterade lista tillsammans med den nordiska triangeln.

Frågan gällde, som jag uppfattade den, hur vi skall se på ytterligare projekt som kommer under nästa period så att säga. Jag menar att det är för tidigt att i dag ge löften om vilka järnvägs- och vägprojekt som det från svensk sida kan komma att bli aktuellt att prioritera. Den frågan kan jag inte besvara i dag. Jag har redovisat ett antal principer för hur det här arbetet går till.

Prot. 1994/95:63

21 februari

Svar på frågor

Anf. 26 SVEN BERGSTRÖM (c)

Fru talman! Jag blir inte riktigt klok på vad som menas. Ines Uusmann säger att projekten på något sätt med automatik ingår sedan tidigare. Det skulle vara ett slags arvegods. Men samtidigt har det ju sagts att de svenska synpunkterna på detta skall redovisas i slutet av februari. Således måste det väl finnas något utrymme för egna synpunkter och argument samt eget tyckande från den svenska regeringens sida.

Skall t.ex. Öresundsbroprojektet och Citytunneln till varje pris genomföras, även om det visar sig vara orimligt från ekonomisk synpunkt – och då med infrastrukturpengar från EU? Jag tycker inte att det är en rimlig politik, och jag hoppas att Ines Uusmann intar samma ståndpunkt.

Anf. 27 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s)

Fru talman! När det gäller Öresundsbroprojektet kan vi naturligtvis ta en diskussion om finansieringen. Men frågan gällde inte den saken.

Att Öresundsbroprojektet ingår i de 14 prioriterade projekten betyder att Öresundsbron är en del av det viktiga alleuropeiska nätverket.

Om vi sedan kan få några ecu, eculetter, kronor eller vad det kan innebära till Öresundsbron är väl det gott och väl. I det avseendet kommer saken mer att handla om att konsortiet kan uppta lån via Europeiska investeringsbanken än att vi skulle få några direkta bidrag. Vi är trots allt ett land som kan finansiera de här sakerna ganska bra själva.

Anf. 28 SVEN BERGSTRÖM (c)

Fru talman! Ines Uusmann upprepar att detta är en viktig del, med någon sorts automatik, men undviker sorgfälligt ekonomin. Såvitt jag kan förstå talar i dag alla seriösa ekonomiska bedömare om att detta håller på att gå över styr ekonomiskt. Då vill jag gärna ha ett besked: Är det rimligt att fullfölja detta till varje pris, oavsett om det är framtida generationer som skall vara med och betala?

Jag tycker att min fråga kvarstår: Är regeringen beredd att ha några egna synpunkter och göra något slags egen prioritering, eller hänvisar man bara till att detta med någon slags automatik ingår i Christopher-sengruppens arbete? Jag tycker att det vore rimligt, om vi nu är medlemmar, att vi har egna synpunkter och ställer egna krav från svensk sida.

Anf. 29 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s)

Fru talman! Jag avstår från att recensera alla seriösa bedömare. Det finns, som jag upplever det, många seriösa bedömare som talar om att

det samhällsekonomiskt faktiskt är ganska vettigt att bygga en Öresundsförbindelse. Den diskussionen tycker jag att vi kan avsluta där.

Sverige har fört fram, och gör det fortfarande, att både den nordiska triangeln och Öresundsbron är för oss mycket viktiga projekt som skall ingå i det alleuropeiska nätverket.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på fråga 1994/95:290 om CSN-korten

Anf. 30 Utbildningsminister CARL THAM (s)

Fru talman! Andreas Carlgren har frågat mig om jag är beredd att framlägga det bakgrundsmaterial som visar att avvecklingen av CSN-kortet har så obetydliga konsekvenser att det inte ens behöver redovisas i Utbildningsdepartementets bilaga till budgetpropositionen.

Kraven på besparingar inom Utbildningsdepartementets område har inneburit svåra avvägningar. Ett slopande av subventionen till de studerandes tåg- och flygresor är bättre, enligt vår uppfattning, än att dra ned på studiemedlen eller antalet utbildningsplatser.

Resekostnaderna för de studerande varierar givetvis beroende på de studerandes individuella förhållanden och deras behov och intresse av att resa. En redovisning av konsekvenserna av regeringens förslag härvidlag skulle närmast få formen av exemplifieringar. Sådana beräkningar fyller knappast någon funktion för riksdagens ställningstagande. Frågan behandlas nu i utbildningsutskottet, och departementet har inte fått någon förfrågan från utskottet om ytterligare underlag.

Jag vill tillägga att ett slopande av subventionen inte behöver innebära att de studerandes rabattmöjligheter försvinner. Det är fullt möjligt för trafikföretagen att tillsammans med CSN komma överens om någon annan form av rabattsystem än det nuvarande. Jag vill tillfoga att jag har erfarenhet från CSN att man för sådana diskussioner med trafikföretagen.

Anf. 31 ANDREAS CARLGREN (c)

Fru talman! Jag ber att få tacka för svaret. Bakgrunden till min fråga är att regeringen föreslår en nedskärning med stora konsekvenser för många studenter. Det är en nedskärning som avfärdas på några rader, en nedskärning som man inte på något sätt redovisar konsekvenserna av.

Ministerns svar innebär att han inte alls utesluter allvarliga konsekvenser. Det är bara så att det inte går att förutse dem på departementet.

Nu finns det däremot möjlighet för många i riksdagen att förutse konsekvenserna. Jag har med stort intresse läst vad som har sagts i olika motioner i riksdagen i den här frågan. Man redovisar från många län mycket allvarliga konsekvenser. I t.ex. Norrbotten rekryterar högskolan i Luleå hälften av sina civilingenjörsstudenter från Syd- och Mellansverige. Carl Thams partivän Lars U Granberg har som första namn undertecknat en motion där han säger att den sociala snedrekry-

teringen är stor i norra Sverige. I Norrbotten, Västerbotten, inlandet, på landsbygden och i delar av landet där högskolan inte är grannbygden finns stora mänskliga resurser som kommer att gå till spillo.

På samma sätt redovisas konsekvenser från Västerbotten, Umeå universitet, från Jämtland, Mitthögskolan i Östersund, från Västernorrland, Statens skola för vuxna i Härnösand. Runt om i landet finns dessa konsekvenser. De bedöms av Carl Thams partikamrater här i riksdagen som mycket allvarliga.

Frågan är dels hur Carl Tham tänker ta hänsyn till den kunskapen, dels om Carl Tham tänker lyssna alls på de invändningarna.

Prot. 1994/95:63
21 februari

Svar på frågor

Anf. 32 Utbildningsminister CARL THAM (s)

Fru talman! Studenternas organisationer har fullt naturligt drivit en intensiv kampanj för att behålla denna förmån. Jag finner inte det onaturligt. Men jag är lika säker på att om regeringen hade föreslagit en annan besparing, skulle man ha drivit en lika intensiv kampanj mot den.

Påståendena om att avskaffandet av studenternas reserabatter skulle innebära att stora mänskliga resurser går till spillo anser jag fullständigt överdrivna.

I övrigt behandlas denna fråga i utbildningsutskottet och kommer, när utbildningsutskottets betänkande föreligger, att diskuteras i denna kammare. Andreas Carlgren kommer då sannolikt att få tillfälle att på nytt lufta sina argument. Jag kan inte se att debatten just nu fyller någon ytterligare funktion.

Anf. 33 ANDREAS CARLGREN (c)

Fru talman! Det är bra att utbildningsministern informerar mig om att jag, som sitter i utbildningsutskottet, just behandlar den här frågan. Det stämmer. Det var också en del av anledningen till att jag ställde frågan till utbildningsministern.

Våren 1994 uttalade riksdagen att "regeringen skyndsamt närmare bör låta utreda möjligheterna till ett samordnat system för resesubventioner inom olika slag av utbildningsverksamhet m.m."

Carl Tham återger detta i sin proposition, men utesluter orden att det skall göras skyndsamt och att det skall utredas närmare.

Frågan är: Är det här utredningsuppdraget någonting som Carl Tham tänker fullfölja, eller är avskaffandet av CSN-kortet steget för Carl Tham? Är det på det sättet Carl Tham utreder, att helt enkelt avskaffa det som riksdagen ville att ministern skulle utreda?

Anf. 34 Utbildningsminister CARL THAM (s)

Fru talman! Regeringen har lagt fram en proposition. Den behandlas i sedvanlig ordning av riksdagen. När riksdagens beslut är fattat kommer regeringen att vidta de åtgärder som regeringen i så fall bedömer som nödvändiga.

Anf. 35 ANDREAS CARLGREN (c)

Fru talman! Det framgår mycket tydligt att Carl Tham inte kan redovisa konsekvenserna av sitt förslag. Carl Tham tycker att debatten

inte borde föras i riksdagen nu, utan senare. Carl Tham vill inte svara på om han tänker fullfölja riksdagens beslut.

Det vore bättre att Carl Tham gav besked på den punkten än att jag skall behöva ställa en ny fråga som berör precis det område som jag nu ställt frågan om.

Carl Thams partikamrater har redovisat konsekvenserna mycket tydligt på flera punkter i sina motioner här i riksdagen. Carl Tham säger att de delvis är mycket konstiga och han avfärdar dem. Det är för mig ett konstigt sätt att handlägga frågan, om det är utbildningsministern som talar här.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på fråga 1994/95:305 om kårobligatoriet

Anf. 36 Utbildningsminister CARL THAM (s)

Fru talman! Annika Jonsell har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att en styrelse för en högskoleenhet själv inte skall kunna ge och ta bort kårstatus utan kårens medverkan.

Enligt förordningen om studerandekårer, nationer och studentföreningar för fakultet skall den som studerar vid en statlig högskoleenhet vara medlem i den studerandekår som finns vid enheten. Studerandekår är den studerandesammanslutning som högskolestyrelsen efter särskild ansökan har godkänt som obligatorisk studerandekår. Godkännandet kan alltså inte ges utan sammanslutningens medverkan.

När det blir aktuellt att besluta att en sammanslutning inte längre skall vara obligatorisk kår, skall högskolestyrelsen tillämpa vanliga förvaltningsrättsliga regler. Det är en fråga för den självständiga myndigheten att avgöra på vilka grunder den fattar beslut. Det ankommer således på högskolestyrelsen att avgöra om det finns tillräckliga skäl för att en sammanslutning inte längre skall vara obligatorisk kår. Det är dock väl sörjt för rättssäkerheten eftersom beslut av styrelsen kan överklagas hos Överklagandenämnden för högskolan. Jag kan inte se att det behövs några ändringar av gällande regler.

Anf. 37 ANNIKA JONSELL (m)

Fru talman! Jag vill tacka utbildningsministern för svaret. Bakgrunden till min fråga var att riksdagen under den förra mandatperioden beslutade att kårobligatoriet skulle avvecklas. En hel del studentkårer började som konsekvens av detta att omorganisera sin verksamhet för att passa ett system utan obligatorium. Så gjorde t.ex. Lunds studentkår, som nu har börjat dela upp sin kår. Man vill avveckla denna och i stället ha åtta fakultetskårer.

Det därefter fattade beslutet att kårobligatoriet skall kvarstå får, som jag ser det, vissa orimliga konsekvenser. Man kan fråga sig vilken roll universitetsledningen får. Den skall ju avgöra vilka kårer som skall ha kårstatus och vilka som inte skall ha det.

Jag är glad över beskedet i svaret att högskolestyrelsen bara efter särskild ansökan kan godkänna en ny studerandekår. Däremot tycker jag inte att det är bra att här få höra att det är en fråga för den självständiga myndigheten, universitetsstyrelsen, att avgöra på vilka grunder en kår inte längre skall vara obligatorisk kår. Jag tycker att det ger en orimlig makt åt universitetets styrelse.

Prot. 1994/95:63
21 februari

Svar på frågor

Anf. 38 Utbildningsminister CARL THAM (s)

Fru talman! Det system som har införts för det svenska universitetsväsendet och som till stora delar kom till under den föregående regeringen innebär ju att universiteten och högskolorna självständigt fattar beslut i alla centrala förvaltningsrättsliga spörsmål, och detta är ett sådant. Jag varken kan eller får inskrida i en sådan beslutshandling.

Om styrelsen skulle fatta ett beslut som någon eller några vid universitetet anser vara felaktigt, kan styrelsens beslut överklagas hos Överklagandenämnden för högskolan. Jag menar därför att det är väl sorjt för rättssäkerheten. Jag tror inte att det vore en lycklig ordning att ett sådant här beslut, som är en tillämpning av förvaltningsrätten, skulle läggas hos regeringen.

Anf. 39 ANNIKA JONSELL (m)

Fru talman! Jag tänker här närmast på eventuella fall där en studentkår är mycket tillmötesgående mot universitetsledningen medan en annan studentkår står litet mera för studenternas rättigheter, på ett sätt som inte alla gånger överensstämmer med universitetsledningens syn. Om det då blir motpartens, universitetsledningens, uppgift att avgöra vem som är den rätta företrädaren för studenterna, får det orimliga konsekvenser.

Man kan jämföra med vad som gäller för fackförbunden inom arbetslivet. Om det hade varit arbetsgivarnas sak att avgöra vilka som skulle vara deras rätta motparter, fackförbund som går emot arbetsgivarna i centrala frågor eller sådana som är litet mindre självständiga, skulle det få orimliga konsekvenser.

Anf. 40 Utbildningsminister CARL THAM (s)

Fru talman! Det måste föreligga något missförstånd. Det är inte så att en högskolestyrelse utan vidare plötsligt kan besluta om att avskaffa en studentkårs status som obligatorisk studerandekår. Jag har här sagt att det föreligger förvaltningsrättsliga regler som högskolestyrelsen skall tillämpa. Jag kan därför inte se att jämförelsen med den fackliga verksamheten i det här avseendet är riktigt relevant. En högskolestyrelse kan inte välja en studentkår bara därför att denna så att säga faller den bäst i smaken, utan den måste följa de förvaltningsrättsliga reglerna. Jag har ingen anledning att betvivla att Lunds universitets styrelse kommer att göra det.

Anf. 41 ANNIKA JONSELL (m)
Fru talman! Jag är nöjd med det svaret. Tack så mycket!

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på fråga 1994/95:296 om ersättning till fiskare från a-kassa

Anf. 42 Arbetsmarknadsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)

Fru talman! Elving Andersson har frågat mig om jag är beredd att medverka till en regeländring som möjliggör ersättning till fiskare de dagar eller den tid de på grund av ransonering inte kan fullgöra sin arbetsuppgift.

När det gäller arbetslöshetsersättningen krävs det normalt av en företagare att han helt skall ha upphört med sin verksamhet som företagare. Från den huvudregeln finns det två undantag: fiskare och vissa åkare.

Före Sveriges inträde i EU gällde att ett fartygsbidrag med högst 2 000 kr per fartyg och arbetsdag fick lämnas till fiskeföretag som på grund av förbud mot fortsatt havsfiske fått likviditetssvårigheter. Det samma gällde för fiskeföretag som på grund av minskade fångstmöjligheter gjorde uppehåll i fisket.

Genom regeringsbeslut var det möjligt att under tid då sådant fartygsbidrag lämnades också få arbetslöshetsersättning.

I och med Sveriges inträde i EU har de situationer då fartygsbidrag kan lämnas ändrats till att gälla tillfälliga avbrott i havsfisket som beslutats på grund av oförutsedda och enstaka händelser av främst biologisk natur. Frågor om fartygsbidrag prövas av Sveriges fiskares arbetslöshetskassa.

Regeringen planerar att inom de närmaste veckorna besluta om att arbetslöshetsersättning kan utbetalas av arbetslöshetskassan enligt de nya förutsättningarna.

Statskontoret lämnade i december 1994 en rapport som tog upp flera aspekter på fiskares arbetslöshetsersättning. Rapporten har nyligen remissbehandlats och är nu under beredning i Jordbruksdepartementet.

Anf. 43 ELVING ANDERSSON (c)

Fru talman! Låt mig först tacka arbetsmarknadsministern för svaret på frågan. Sveriges fiskares arbetslöshetskassa berörs av flera problemområden. Ett av dem gäller de svårigheter som man kan ha att uppfylla arbetsvillkoret därför att det förekommer diverse avbrott i verksamheten. Ett annat berör lägen med ransonering. När fiskekvoterna håller på att bli uttagna måste fartygen vissa dagar ligga i hamn. Det senaste problemområdet är EU:s regelverk.

Det råder stor osäkerhet inom fiskarkåren och inom fiskarnas a-kassa om vad som kommer att gälla när kvoten, framför allt vad gäller torsk, är uppfiskad, vilket enligt vad man räknar med skall ske i mars-april. Det finns en uppenbar risk att om det blir en mycket re-

striktiv tolkning av bestämmelserna, kommer ett antal fiskare helt enkelt att tvingas gå i konkurs.

Arbetsmarknadsministern säger i sitt svar egentligen ingenting i sakfrågan. Han gör bara den kommentaren att man inom de närmaste veckorna skall ta ett beslut. Jag kan i och för sig förstå att arbetsmarknadsministern inte kan föregripa ett regeringsbeslut, men jag skulle ändå vilja att arbetsmarknadsministern deklarerade någon form av ambition i ärendet. Han kunde t.ex. säga att regeringen åtminstone har ambitionen att finna en lösning som innebär att man inte genom en stelbent regel tillämpning tvingar en mängd fiskeföretag i konkurs, oavsett om det gäller EU-regler eller nationella regler.

Prot. 1994/95:63

21 februari

Svar på frågor

Anf. 44 Arbetsmarknadsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)

Fru talman! Låt mig börja med att säga att denna fråga är litet knepig. Det är två typer av företag som får denna arbetslöshetsersättning. De får den därför att man egentligen inte förväntar sig att de berörda människorna skall byta yrke eller gå in i något tillfälligt arbete. Vi kan därmed säga att vi spänner ut gummibandet så mycket som är möjligt vid tolkningen av arbetslöshetsersättningens regler.

Vad vi inom de närmaste veckorna kommer att besluta om gäller den snävare gräns som jag hänvisade till när det gäller EU-reglerna. Man skall se till att för de dagar när det utgår ersättning därför att båten ligger stilla på grund av oförutsedda och enstaka händelser av främst biologisk natur skall också a-kasseersättning kunna utbetalas.

Men detta löser inte frågeställarens problem. Man skall komma ihåg att vi tidigare hade betydligt generösare regler, som nu studeras i Jordbruksdepartementets utredning. Jag lovar att jag skall följa detta, men jag kan inte i dag säga vilka regler som vi kommer att hamna på. Vi skall försöka åtgärda det som vi nu snabbt kan lösa, och det gäller då dessa fall, där det fortfarande är ganska snävt.

Anf. 45 ELVING ANDERSSON (c)

Fru talman! Det är, som arbetsmarknadsministern säger, bara en liten del av problemet som tas upp i svaret. Jag skall gärna erkänna att jag inte kan dessa snåriga EU-regler i detalj, men det råder trots allt litet olika uppfattningar om hur de kan tolkas.

Vi har i en del andra fall sett att Sverige som nation gärna övertolkar eller åtminstone följer direktiven mycket strikt, medan man i andra länder kanske hanterar dem litet annorlunda. Det är snarast den synen som jag vill efterlysa hos regeringen och arbetsmarknadsministern och att man prövar alla de möjligheter som finns att inom ramen för EU:s regelverk få en positiv lösning för Sveriges fiskare på det här området.

Anf. 46 Arbetsmarknadsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)

Fru talman! Vi kommer att försöka se till att våra fiskare får samma behandling som fiskarna i andra länder. Så mycket kan jag lova. Om vi då använder arbetslöshetsförsäkringen eller ett näringsstöd via Jordbruksdepartementet är av underordnad betydelse. Det viktigaste är att man kan konkurrera på lika villkor.

Anf. 47 ELVING ANDERSSON (c)

Fru talman! Jag tackar för denna, som jag tycker, positiva deklara-
tion. Vi skall bägge följa denna fråga. Vi kanske får anledning att åter-
komma.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Svar på fråga 1994/95:304 om avvecklingen av bioackumula- tiva ämnen

Anf. 48 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Dan Ericsson har frågat mig vilken hållning den svens-
ka regeringen har inför Nordsjöministermötet avseende avvecklingen
av långlivade bioackumulerbara ämnen.

Den fjärde Nordsjökonferensen kommer att hållas på ministernivå i
Esbjerg i Danmark i juni månad. Arbetet med att förbereda konferensen
pågår för närvarande med stor intensitet. Ett flertal förberedande möten
har redan hållits bl.a. för att följa upp resultatet från tidigare konferen-
ser.

Sverige fäster självfallet mycket stor vikt vid miljösituationen i våra
omgivande hav. Särskilt väsentligt är det regionala samarbetet inom
Nordsjökonferensen och inom de marina konventionerna, dvs. Helsing-
forskonventionen om skydd av den marina miljön i Östersjön och Pa-
riskonventionen för skydd för den marina miljön i Nordostatlanten.

De tidigare Nordsjökonferenserna, som hölls 1984, 1987 och 1990,
har i hög grad blivit ledande för arbetet mot havsföroreningar både i
Nordostatlanten och i Östersjön. Vid dessa ministerkonferenser har det
fattats beslut om gemensamma åtaganden om t.ex. reduktioner av när-
salter och andra farliga ämnen. Dessa beslut har sedermera även tagits
inom de marina konventionerna.

Vid Pariskonventionens ministermöte i september 1992 var minist-
rarna överens om att utsläppen av toxiska persistenta och bioackumu-
lerbara ämnen skall reduceras till år 2000 till nivåer som icke är skadli-
ga för människan eller naturen, och på sikt skall utsläppen upphöra
helt. Som exempel nämndes de organohalogenerade ämnena.

Redan 1991 ställde sig den svenska riksdagen bakom det långsikti-
ga målet om att utsläppen av stabila organiska och miljöskadliga ämnen
inte skall få förekomma i miljön. Utsläppen av stabila organiska ämnen
skall begränsas så att de till sekelskiftet nått en sådan nivå att miljön
inte tar skada. På sikt skall utsläppen av stabila organiska miljögifter
upphöra. De svenska målen ligger fast, och jag kan försäkra Dan Eric-
sson om att Sverige kommer att aktivt driva denna fråga i förberedelse-
arbetet inför och vid den fjärde Nordsjökonferensen.

Fru talman! Jag tackar miljöministern för svaret. Bakgrunden till frågan är att Sverige tidigare har agerat för att eliminera utsläppen av långlivade giftiga bioackumulativa ämnen. Man har då lagt en särskild tonvikt vid halogenerade ämnen.

Svar på frågor

Just nu pågår, precis som ministern sade, ett förberedelsearbete inför Nordsjöministermötet i Köpenhamn. Om jag har uppfattat saken rätt står striden mellan de länder som inte vill göra någonting alls – man kan exemplifiera med Storbritannien – och de länder som vill göra någonting mycket konkret, såsom Holland. De senare vill få fram en lista på vilka ämnen som skall avvecklas och när det skall ske. Enligt de uppgifter jag har fått har inte Sverige i dessa förberedande samtal anslutit sig till den hårdare linjen, som jag skulle önska. Det är därför jag har ställt en fråga om den svenska hållningen.

Sverige har enligt ett frågesvar från Nordiska ministerrådet intagit en avvisande hållning till ett juridiskt bindande avtal till skydd mot förorening av haven från landbaserade källor. Det har skett i förberedelsearbetet inför en global konvention, som kommer upp vid en särskild FN-konferens i Washington senare i år.

Det var dessa två informationer sammantaget som gjorde att jag började undra om den nuvarande regeringens uppfattning i dessa frågor. Det gäller att inte tappa tempo utan att fortsätta driva på.

Det är nästan som vanligt när Anna Lindh och jag debatterar. Det ser ut som om vi är överens om miljöengagemanget. Men jag tror att det vore bra om Anna Lindh verkligen ville undanröja oklarheterna i denna fråga om båda dessa punkter, både inför Nordsjöministerkonferensen och FN-konferensen i Washington, och säga att Sverige verkligen skall gå i bräsch för att få till bindande överenskommelser om avveckling av bioackumulativa ämnen.

Fru talman! Jag skall gärna undanröja tvivelsmålen. Jag tror att Dan Ericsson och jag är överens men att Dan Ericsson har blandat ihop äpplen och päron i denna fråga. Vi är inte emot en global konvention. Det som har hänt är att vi i det nordiska arbetet har diskuterat vilka konventioner man i första hand skall få till stånd. Det har då funnits en ganska stark överensstämmelse mellan många länder om att det mest bindande, det mest effektiva och verkningsfulla är om man i första hand arbetar med regionala konventioner. Vi kan alltså ställa upp på en global konvention också, men vi vill i första hand ha regionala konventioner. Vi tror att det är mer verkningsfullt. Det är därför vi i de nordiska länderna har haft litet olika uppfattningar. Sverige har där haft samma uppfattning som många av de andra länder som följer den hårdare linjen, som Dan Ericsson beskriver det.

Det vi vill ha är en bättre uppföljning och en bättre kontroll. Vi vill gärna se regionala konventioner. Vi vill få en ordentlig utvärdering av spridning och effekter av dessa ämnen, som så småningom kanske också leder fram till en global konvention. Vi tror att detta är det effektivaste och bästa sättet att nå konkreta resultat.

Anf. 51 DAN ERICSSON (kds)

Fru talman! Det är möjligt att vi diskuterar äpplen och päron och kanske litet olika tågordningar och prioriteringar. Men om det är som ministern nu säger, att det är de regionala konventionerna som är det centrala och det viktiga och att vi sedan kanske kan gå vidare globalt, måste jag ändå ställa några frågor om det som står i frågesvaret. Ministern säger där att utsläppen av stabila organiska miljögifter skall upphöra helt på sikt. Hur är det i det konkreta arbetet inför Nordsjöministerkonferensen? Hur ställer man sig till Hollands förslag om en konkret lista med tidsangivelser för när man skall ha avvecklat och fasat ut dessa ämnen?

I frågesvaret talas om avveckling på sikt. Det är en liten skillnad mellan det och konkreta förslag som innebär att vi ser att dessa ämnen försvinner. Om vi inte får till dessa regionala konventioner är det svårt att gå vidare till det globala perspektivet.

Anf. 52 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Jag kan inte här i talarstolen gå igenom de olika ländernas respektive förslag. Däremot kan jag återigen säga att Sverige kommer att gå på den stränga linjen när det gäller utsläppen. Den enda tvistefrågan vi har haft har varit diskussionen om huruvida man i första hand skall försöka få till stånd en global konvention eller inte. Det har inte varit någon stor tvistefråga. När det gäller att ha så stränga regler som möjligt tillhör Sverige naturligtvis de pådrivande.

Anf. 53 DAN ERICSSON (kds)

Fru talman! Vi kanske inte skall förlänga debatten. Det verkar som om ministern och jag är överens. Vi skall hålla den stränga linjen när det gäller utsläppen. Jag hoppas att den information jag har om att Sverige kanske inte är så pådrivande är felaktig och att Sverige verkligen ligger i framkant och går i bräsch för detta.

Jag förstår fortfarande inte riktigt distinktionen mellan att ha regionala konventioner och överenskommelser och att vi inte samtidigt skulle kunna verka för att få in detta i en global konvention. I detta fall handlar det om ett juridiskt bindande avtal. Jag förstår inte riktigt distinktionen efter denna debatt. Det är möjligt att ministern har rätt. Det viktiga nu är Nordsjöministerkonferensen. Jag hoppas att vi efter den kan säga att Sverige inte har varit efter något annat land. Sedan får vi väl se inför Washingtonkonferensen.

Anf. 54 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Globala konventioner är bra och viktiga på många sätt. Men om man vill vara säker på att få ganska snabba och tydliga resultat är det viktigt att arbeta med regionala avtal när det finns regionala olikheter. Det ger möjlighet till fler regionala regler, till en bättre uppföljning och kontroll. Det ger helt enkelt en annan möjlighet till en betydligt konkretare konvention är vad den globala konventionen oftast innebär. I detta fall är det dessutom så att det är så många länder som är

emot den globala konventionen att det initiativet riskerar att falla till marken. Då är det viktigt att vi har andra handlingsvägar, så att vi inte står blockerade.

Prot. 1994/95:63
21 februari

Svar på frågor

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Förnyad bordläggning

Föredrogs men bordlades åter
Konstitutionsutskottets betänkande 1994/95:KU31
Finansutskottets betänkande 1994/95:FiU8
Skatteutskottets betänkande 1994/95:SkU18
Lagutskottets betänkanden 1994/95:LU6 och LU15
Kulturutskottets betänkande 1994/95:KrU8
Utbildningsutskottets betänkande 1994/95:Ubu7

16 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Propositioner

1994/95:157 Ändring av bidragsbestämmelserna för fristående skolor
godkända för vanlig skolplikt m.m.
1994/95:158 Ny myndighetsorganisation inom arbetslivsområdet m.m.
1994/95:171 Beskattningen under kriser och krig

Redogörelse

1994/95:RB1 Fullmäktiges i Riksbanken förvaltningsberättelse för år
1994

Arbetsmarknadsutskottets betänkande
1994/95:AU8 Stöd för nyanställningar

17 § Anmälan om frågor

Anmälades att följande frågor framställdes

den 20 januari

1994/95:306 av *Urban Ahlin* (s) till utrikesministern om Östtimor
1994/95:307 av *Ingvar Eriksson* (m) till jordbruksministern om odling-
en av bruna bönor

Frågorna redovisas i bilaga som fogas till riksdagens snabbproto-
koll tisdagen den 7 mars.

Prot. 1994/95:63
21 februari

18 § Kammaren åtskildes kl. 15.10.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

TOM T:SON THYBLAD

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

Prot. 1994/95:63
21 februari

1 § Justering av protokoll	1
2 § Avsägelse	1
3 § Anmälan om kompletteringsval till krigsdelegationen	1
4 § Meddelande om svar på interpellation	1
5 § Svar på fråga 1994/95:289 om betygskriterier	2
Anf. 1 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s)	2
Anf. 2 BRITT-MARIE DANESTIG-OLOFSSON (v)	2
Anf. 3 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s)	3
Anf. 4 BRITT-MARIE DANESTIG-OLOFSSON (v)	3
Anf. 5 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s)	3
Anf. 6 BRITT-MARIE DANESTIG-OLOFSSON (v)	3
6 § Svar på fråga 1994/95:299 om handelsunion mellan Turkiet och EU	4
Anf. 7 Utrikesminister LENA HJELM-WALLÉN (s)	4
Anf. 8 RAGNHILD POHANKA (mp)	4
Anf. 9 Utrikesminister LENA HJELM-WALLÉN (s)	5
Anf. 10 RAGNHILD POHANKA (mp)	5
Anf. 11 Utrikesminister LENA HJELM-WALLÉN (s)	6
Anf. 12 RAGNHILD POHANKA (mp)	6
Anf. 13 Utrikesminister LENA HJELM-WALLÉN (s)	6
7 § Svar på frågorna 1994/95:300 och 302 om militärt utby- te med andra länder m.m.	7
Anf. 14 Försvarsminister THAGE G PETERSON (s)	7
Anf. 15 YVONNE RUWAIDA (mp)	7
Anf. 16 Försvarsminister THAGE G PETERSON (s)	7
Anf. 17 YVONNE RUWAIDA (mp)	8
8 § Svar på fråga 1994/95:277 om förskrivningen av läke- medel	8
Anf. 18 Socialminister INGELA THALÉN (s)	8
9 § Svar på fråga 1994/95:295 om Arlandabanan	9
Anf. 19 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s)	9
Anf. 20 KRISTER ÖRNFJÄDER (s)	10
10 § Svar på fråga 1994/95:297 om EU:s infrastrukturpro- gram	10
Anf. 21 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s)	10
Anf. 22 SVEN BERGSTRÖM (c)	11
Anf. 23 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s)	12

Anf. 24 SVEN BERGSTRÖM (c).....	12
Anf. 25 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s)....	12
Anf. 26 SVEN BERGSTRÖM (c).....	13
Anf. 27 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s)....	13
Anf. 28 SVEN BERGSTRÖM (c).....	13
Anf. 29 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s)....	13
11 § Svar på fråga 1994/95:290 om CSN-korten.....	14
Anf. 30 Utbildningsminister CARL THAM (s).....	14
Anf. 31 ANDREAS CARLGREN (c).....	14
Anf. 32 Utbildningsminister CARL THAM (s).....	15
Anf. 33 ANDREAS CARLGREN (c).....	15
Anf. 34 Utbildningsminister CARL THAM (s).....	15
Anf. 35 ANDREAS CARLGREN (c).....	15
12 § Svar på fråga 1994/95:305 om kårobligatoriet.....	16
Anf. 36 Utbildningsminister CARL THAM (s).....	16
Anf. 37 ANNIKA JONSELL (m).....	16
Anf. 38 Utbildningsminister CARL THAM (s).....	17
Anf. 39 ANNIKA JONSELL (m).....	17
Anf. 40 Utbildningsminister CARL THAM (s).....	17
Anf. 41 ANNIKA JONSELL (m).....	18
13 § Svar på fråga 1994/95:296 om ersättning till fiskare från a-kassa.....	18
Anf. 42 Arbetsmarknadsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)	18
Anf. 43 ELVING ANDERSSON (c)	18
Anf. 44 Arbetsmarknadsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)	19
Anf. 45 ELVING ANDERSSON (c).....	19
Anf. 46 Arbetsmarknadsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)	19
Anf. 47 ELVING ANDERSSON (c).....	20
14 § Svar på fråga 1994/95:304 om avvecklingen av bioac- kumulativa ämnen.....	20
Anf. 48 Miljöminister ANNA LINDH (s)	20
Anf. 49 DAN ERICSSON (kds)	21
Anf. 50 Miljöminister ANNA LINDH (s)	21
Anf. 51 DAN ERICSSON (kds)	22
Anf. 52 Miljöminister ANNA LINDH (s)	22
Anf. 53 DAN ERICSSON (kds)	22
Anf. 54 Miljöminister ANNA LINDH (s)	22
15 § Förnyad bordläggning.....	23
16 § Bordläggning.....	23
17 § Anmälan om frågor.....	23

1994/95:306 av <i>Urban Ahlin</i> (s) till utrikesministern om Östtimor.....	23
1994/95:307 av <i>Ingvar Eriksson</i> (m) till jordbruksministern om odlingen av bruna bönor.....	23
18 § Kammaren åtskildes kl. 15.10.....	24

Prot. 1994/95:63
21 februari
